

УДК 338

*Якушева О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та управління
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси, Україна*

НАПРЯМКИ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВСЕСВІТНЬОЇ ПАНДЕМІЇ

Малий та середній бізнес (МСБ) є ваговою рушійною силою розвитку ринкової економіки, що сприяє вирішенню низки найважливіших соціальних, економічних та науково-технічних проблем суспільства. В сучасних умовах розвитку економіки України малий та середній бізнес характеризується динамічністю, сприяє вирішенню проблем зайнятості населення, породжує конкуренцію, забезпечуючи зростання експортного потенціалу та наповнення внутрішнього ринку споживчими товарами та послугами.

Важливим напрямом економічного процвітання країни є створення сприятливого середовища для формування й функціонування суб'єктів малого та середнього бізнесу, які є одним із дієвих засобів розв'язання першочергових соціально-економічних проблем. Сучасна криза, що сталася у світі та суттєво вплинула на економічний розвиток України, значно похитнула безпеку МСБ та його успішне функціонування не тільки в Україні, а й у всьому світі [1].

Етап переведення бізнесу у режим карантину вимагає від підприємців пошуку все нових засобів та інструментів розвитку власного бізнесу на засадах тих законодавчих норм, які встановлені в Україні. Враховуючі достатньо жорсткі перепони для функціонування бізнесу, підприємці вимушені шукати нові методи перевтілення власних засобів виробництва, перепрофілюватися, розвивати інтернет-платформи для просування власного продукту, або «ставити свій бізнес на паузу».

Одним із основних факторів, які мають значний негативний вплив на стійкість кожного бізнесу, особливо в період глобальної кризи, є відсутність реального фінансування. Якщо до настання пандемії коронавірусу підприємці не відчували стабільного фінансування, то на сьогоднішній день виникає ситуація, яка приводить до касових розривів, браку сировини для виробництва і т.д. Економічний застій відчуває вся країна, адже внесок МСБ у ВВП держави складає більше 60%. У той же час, відчутно швидкий «cashback» від малого бізнесу робить його найбільш уразливо ланкою економіки, яка потребує особливого ставлення та першочергової фінансової допомоги.

Враховуючи пріоритетність розвитку МСБ, в Україні розроблені наступні напрями фінансової підтримки МСБ в умовах пандемії:

- державна підтримка;
- донорська підтримка;
- бюджетна підтримка;
- банківська підтримка.

Державна програма підтримки МСБ під час карантину пропонує наступні напрями:

- податкові канікули (не нараховується і не сплачується оренда, звільнення підприємців від нарахування ЄСВ, звільнення від сплати ввізного мита та ПДВ на товари щодо запобігання поширення епідемії);
- збільшення річних лімітів для ФОП;
- можливість отримання кредитів в межах державної програми доступних кредитів 5-7-9%;
- мораторій на податкові перевірки [2].

Держава пропонує 13 донорських програм за різними сферами діяльності для підтримки фінансування бізнесу. Мікро- малі та середні підприємства мають можливість брати участь у грантових програмах, та отримувати безповоротну допомогу для розвитку бізнесу. Найбільш актуальні сфери виробництва, яким пропонуються гранти: Інформаційні технології (ІТ), Торгівля, сільське господарство.

Українські підприємства мають можливість отримати середньо- та довгострокові кредитні ресурси для фінансування проектів на поповнення обігових коштів та інвестиційних заходів у рамках реалізації спільних з міжнародними фінансовими організаціями (МФО). Банківські програми підтримки МСБ в умовах пандемії передбачають поворотну фінансову допомогу на безстрокових умовах для різних областей України. 9 кредитних програм передбачають фінансову допомогу від німецько-українського, Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР), Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейського інвестиційного банку.

Мікро-, малі та середні підприємства мають можливість брати участь у програмах, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів, отримувати допомогу для розвитку бізнесу як у фінансовій, так нефінансовій формі. В Україні розроблені 12 бюджетних програм підтримки МСБ, які передбачають як поворотну, так і безповоротну фінансову допомогу, а також не фінансову у вигляді навчання для усіх регіонів України різних сфер виробництва.

Отже, покращення умов розвитку МСБ особливо у період пандемії та всесвітньої кризи є одним з пріоритетних завдань для України та всього світу. Інструменти для швидких рішень в умовах карантину сприятимуть швидкому виведенню країни з економічної кризи та у подальшому сформулюють необхідну платформу для повернення підприємств у активний режим роботи та забезпечать стабільний розвиток економіки.

Список літератури

1. Якушева О. В. Концептуальні основи розвитку сектору малого та середнього бізнесу // Наукові засади розвитку знань економічної теорії : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з економічної теорії (м. Черкаси, 2 черв. 2015 р.) / МОН України, Черкас. держ. тех. ун-т. Черкаси, 2015. С. 50–52.

2. Як діяти в умовах карантину // Портал для підприємців : сайт. URL: <https://sme.gov.ua/covid19/> (дата звернення: 18.04.2020).